

Podpisanie przez Niemcy aktu bezwarunkowej kapitulacji w 1945 roku oznaczało, że państwa zwycięskie - w zgodzie z prawem międzynarodowym - mogły zrobić wszystko, włącznie z likwidacją państwa niemieckiego i włączeniem jego terytorium do innych organizmów państwowych. Pisał o tym prof. Krzysztof Skubiszewski w artykule [Granica poczdamska i prawo międzynarodowe](#) zamieszczonym w 1985 roku w Tygodniku Powszechnym i przypomnianym niedawno na naszym portalu.

Artykuł wywołał w tamtych latach burzliwą polemikę, która musi zaskakiwać dzisiejszych czytelników. Mimo wszechwładnej cenzury i ograniczeń typowych dla PRL, możliwa była - co prawda kontrolowana przez cenzurę, ale wyczerpująca temat - debata o ważnych dla Polski sprawach, nawet z udziałem przedstawiciela środowisk prawicowych (dla wielu: skrajnie prawicowych, bo narodowych) i emigracyjnych. Debata - od razu trzeba to podkreślić - na bardzo wysokim poziomie. Podziwiać możemy ogromną wiedzę dyskutantów, kulturę, i sposób prowadzenia polemiki, nie pozbawionej wszak drobnych uszczypliwości i subtelnego humoru. Szacunek budzi troska o państwo, jako wartość najwyższą, przejawiana przez ludzi o różnych poglądach, wywodzących się z różnych szkół prawa międzynarodowego. Paradoksalnie, należałoby chyba sobie życzyć debaty o państwie oraz polemik na podobnym poziomie w wolnej demokratycznej III Rzeczypospolitej.

W polemice uczestniczyło trzech wybitnych znawców problematyki międzynarodowej i niemieckiej (stąd tytuł - Polemika trzech ekspertów). Krzysztof Skubiszewski był wówczas profesorem prawa międzynarodowego, a później pierwszym ministrem spraw zagranicznych III Rzeczypospolitej. Stanisław Nahlik był dyplomata jeszcze ze szkoły przedwojennej, w czasie II wojny światowej pracował w Poselstwie RP w Bernie w Szwajcarii. Jędrzej Giertych, był w latach 1927-1932 pracownikiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a od 1931 *attaché* kulturalnym przy konsulacie w Olsztynie (wówczas niem.

Allenstein

).

Kluczowym zagadnieniem tych sporów i polemik było *debellatio*, po polsku debelacja, czyli istniejąca w ówczesnym prawie międzynarodowym zasada, dopuszczająca aneksję wcześniej

Skubiszewski, Giertych, Nahlik : Polemika trzech ekspertów

Wpisany przez Administrator

wtorek, 01 stycznia 2013 15:03 - Poprawiony środa, 02 stycznia 2013 13:11

---

zawojowanych terytoriów (zawładnięcia terytorium w wyniku podboju). Prof. Krzysztof Skubiszewski zajął w tym sporze wyważone i chyba rozstrzygające stanowisko, pisząc: "Ewentualność debelacji wobec III Rzeszy nie była żadnym anachronizmem prawnym. To, że w konkretnych okolicznościach roku 1945 mocarstwa nie wzięły aneksji w rachubę i aneksji (w tym debelacji) nie dokonały, było rezultatem ich polityki i decyzji, nie zaś wynikiem zakazu płynącego z prawa międzynarodowego".

(kw)

[SKUBISZEWSKI, GIERTYCH, NAHLIK - POLEMICA TRZECH EKSPERTÓW - cały artykuł](#)